

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Konference «DARBA TIESĪBAS 2024»

<https://darbatiesibas.lv/>

*Dr. iur. IRĒNA LIEPIŅA
LATVIJAS Sakaru darbinieku arodbiedrības PRO prezidente
Koplīguma foruma dibinātāja Latvijā
Vidzemes Augstskolas (VIA) docente
18.01.2024.*

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Koplīgums = rakstveida līgums starp arodbiedrību un darba devēju par uzlabotām:

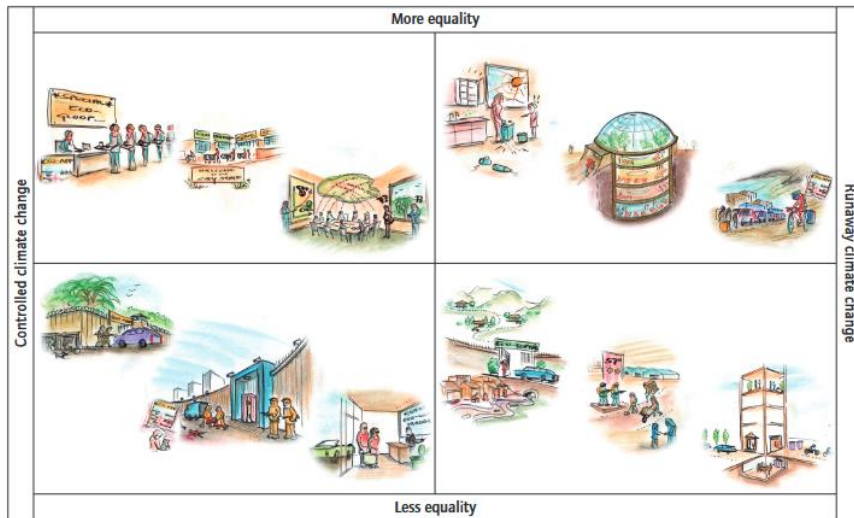
- darba attiecībām;
- darba samaksu;
- un darba aizsardzību;
- darba tiesisko attiecību nodibināšanu un izbeigšanu (*piemēram, tikai ar koplīgumu var noteikt garāku pārbaudes laiku*)
- darbinieku prasmēm,
- darbinieku sociālo un ekonomisko aizsardzību u.c.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Megatendence – strauji pieaugoša parādība ar lielu nozīmi nākotnē (2050)

Mega piešķir īpašu dimensiju, jo tas nozīmē, ka kaut kā orientācija ir ļoti nozīmīga un ka to pavada dziļas pārvērtības

Figure 1 ETUI future scenarios for 2050

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Darba tiesības ir nacionālo, Eiropas Savienības un starptautisko tiesību normu kopums, kas regulē tiesiskās attiecības starp darbinieku un darba devēju;

Tiesību normas, kuras regulē darba tiesiskās attiecības un rada abstraktus un saistošus uzvedības noteikumus vai sistēmu.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

- Koplīgums - īpašs darba tiesību avots;
- Darba tiesību avoti:
 - Latvijas Republikas Satversme;
 - Starptautiskās Darba organizācijas instrumenti, Eiropas Cilvēktiesību aizsardzības konvencija u.c.
 - Eiropas Savienības akti (*Līgums, Direktīvas, Regulas u.c.*);
 - MK noteikumi
 - Vispārējie tiesību principi;
 - Tiesību doktrīna;

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Kam?

- Darbiniekiem;
- Darbinieku motivācijai;
- Darba samaksas sistēmas pilnveide;
- Programmas darba un privātās dzīves līdzsvaram un atbalstam;
- Elastīgs darba laiks u.c.
- Sociālais plāns pārmaiņu un nenoteiktības laikos.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Kāpēc?

= uzlabot darba tiesisko attiecību kvalitāti un "veselību":

Koplīgums ir izdevīgs visiem:

- uzlabos darba attiecības (veselīgums);
- samazinās ēnu ekonomiku;
- Padarīs godīgāku konkurētspēju starp darba devējiem;
- spodrinās darba devēja tēlu un ilgtspēju;
- valstij un pašvaldībām koplīgumi nozīmē ekonomikas ilgtspējīgu attīstību un nepieciešamās iemaksas budžetā u.c.
- Darbinieki nestreiko;
- Dati drošībā u.c.

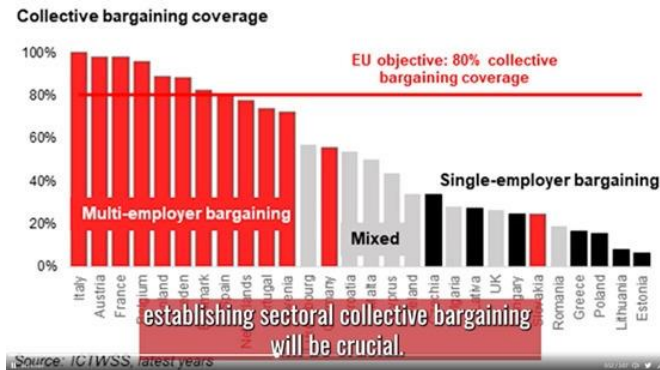

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

DUĀLS mērķis direktīvai:

- pasargāt mazāk atalgoto sabiedrības daļu – minimālā alga;
- sasniegt 80% koplīgumu pārklājumu Latvijā un ES – sākot ar IKT nozari, piemēram.

Eiropas parlamenta un padomes 2022. gada 19. oktobra direktīva 2022/2041 «Par adekvātām minimālajām algām Eiropas Savienībā»:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2041>

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

- Koplīgumi ir pēkšņi modē (megatendence 2024-2026);
- LSAB PRO – moderna koplīguma pamatlīcēji sakaru nozarē: prasmes, drošme un iespējas “celt nozari” - u.c.
- Labie piemēri sakaru nozarē: Tet grupa, Latvijas Pasts, LVRTC, u.c.
- Konkurētspējas uzlabošana un godīgi & caurspīdīgi noteikumi visiem sakaru nozarē nozarē.

Toms Zariņš @zarinstoms · 13m
"Igaunī no savas ziemeļu kaimiņienes aizņēmušies daudzas metodes izglītības sistēmas uzlabošanā un, kā rāda rezultāti, tagad somus ir pārspējuši."

From delfi.lv

4 100

Edgars Rinkēvičs @edgarsrinkevics · 27m
We must change our strategy supporting Ukraine from "as long as it takes" to "complete victory of Ukraine". My interview with @CNBC #Davos2024

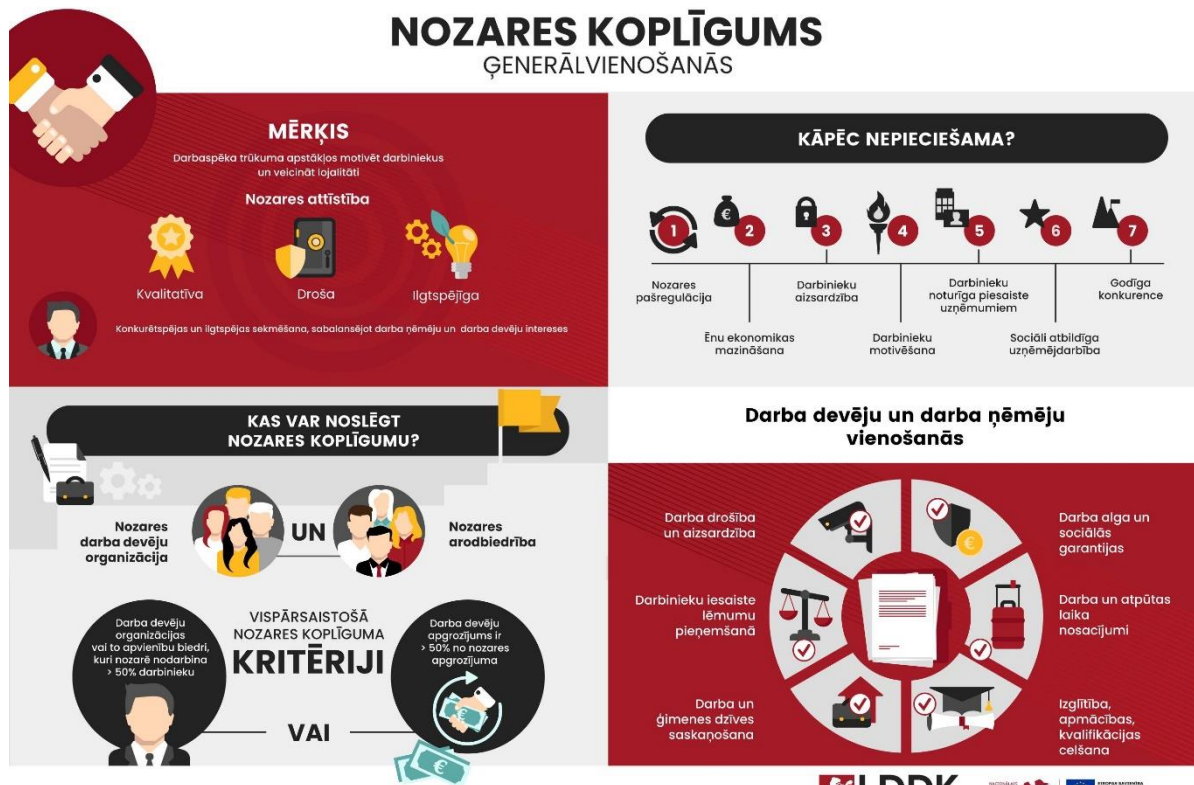
youtube.com
Latvian president: Western world needs to change it: Edgars Rinkēvičs, president of Latvia, joins CNBC during Davos to discuss the ongoing Ukraine war, ...

Kopīgumu forumi

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

‘Algoritmiskā pārvaldība’ ir mākslīgā intelekta rīku pielietošana darbinieku novērošanai un vadīšanai.

→ Darbinieku novērošana

Mūsdienu tehnoloģijas spēj izsekot darbinieku uzvedību vairākos veidos – gan fizisko uzvedību, pielietojot GPS programmas un viedtālruņus, gan arī digitālo uzvedību, izmantojot datora tīmekļus un citas tehnoloģijas.

Algoritmiskā pārvaldība

→ Darbinieku fiziskās veselības un garīgā stāvokļa novērošana

Garīgie un emocionālie darbinieku dati kļūst arvien pieejamāki- izmantojot balss atpazīšanas programmatūras mikrofonus, vai arī uzraugot darbinieku smadzeņu aktivitātes izmantojot citus neirotehnoloģiskos rīkus.

→ Lēmumu pieņemšana par darbiniekiem

No pieņemšanas darbā līdz pat atlaišanai, algoritmiskai pārvaldībai arvien vairāk tiek izmantoti mākslīgā intelekta rīki.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Koplīgumi = laba sociālā dialoga rezultāts

Labākie piemēri sakaru nozarē:

- Tet grupas un LSAB PRO koplīgums
- LVRTC un LSAB PRO koplīgums
- Latvijas Pasts un LSAB PRO koplīgums u.c.

Irēna Liepiņa • You
Prezidente, Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrība PRO (LSAB PRO), UNI ...
1w •

#labadarbavieta #arkoplīgumi

tet
10,880 followers
1w •

#TEIRDARBS!
Ja tev ir:
✓ profesionāla darba pieredze Web lietojumu izstrādē un lab ...see more

See translation

tet
MEKLĒJAM

Vecāko
web platformas
programmētāju

#DzīveTet ir super

VECĀKAIS/-Ā WEB PLATFORMAS PROGRAMMĒTĀJS/-JA - Tet
karjera.tet.lv • 1 min read

Latvijas Pasts
Ilgspējas vadītājs
Latvijas Pasts AS

Apraksts Pamatinformācija Uzņēmums

Latvijas Pasts aicina darbā
Ilgspējas vadītāju

Latvijas Pasts ir viens no vadotajiem pasta un loģistikas pakalpojumu sniedzājiem Latvijā. Uzņēmums šobrīd ir aktīvā pārmācību procesā, par savu galveno mērķi nosakot būt kā klienta pirmajai izvēlei sadarbības saņemšanā. Vienlaikus, uzņēmums arī ir cēlā uz darbības pilnveidošanu, lai atbilstu augstajiem ilgtspējības un korporatīvās sociālās atbildības standartiem. Šobrīd mēs meklājam ilgtspējas vadītāju, kurš palīdzēs kvalitatīvi virzīt un ...

Irēna Liepiņa • You
Prezidente, Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrība PRO (LSAB PRO), UNI ...
15h •

#labadarbavieta
LVRTC

Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs
994 followers
20h • Edited •

Pievienojies **Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs** komandai!
Meklējam jaudīgu **PRODUKTU VADĪTĀJU**, kuram uzticēsim īstenot inovatīvus un valstiski nozīmīgus projektus
Par vakanci vairāk uzzini: <https://lnkd.in/gERyswp>
#lvrtc #teirdarbs #projektuvaditajs #IKTar vakanci vairāk uzzini: <https://lnkd.in/gA7IagcD>
#lvrtc #teirdarbs #projektuvaditajs #IKTlvrtc #teirdarbs #projektuvaditajs #IKT

See translation

Vakances
PRODUKTU VADĪTĀJI

A hand holding a smartphone with a logo on the screen. The logo is a stylized 'M' inside a square. The background is blurred, showing what appears to be a person in a red shirt.

8

CIENĪGS DARBS UN EKONOMISKĀ IZAUGSME

Kopīguma noslēgšana

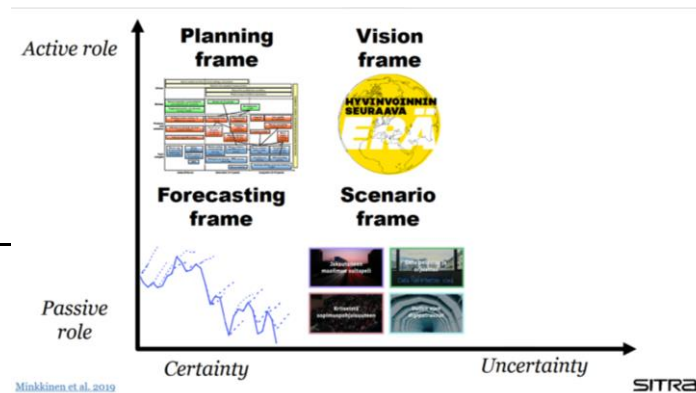

- Darbinieku interešu ievērošana
- Sociālais dialogs un izaugsme
- Idejas & projekti & attīstība
- Rietumu sociālo partneru pieredzes pārnese;
- Demokrātiskā iesaistīšanās darba vietās Latvijā ar kopīgumu
- Direktīvu i

Pārrunu kultūra

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

- Koplīgumu loma pieaugs 2024-2026, ņemot vērā Eiropas minimālās algas direktīvas otro mērķi (no 20 % uz 80% koplīgumu pārklājumu Latvijā un visā Centrāl- un Austrumeiropā);
- Koplīgumi jāslēdz ar nozares arodbiedrību – piemēram, sakaru nozarē Latvijas Sakaru darbinieku arodbiedrība PRO;
- Godīga konkurētspēja, caurspīdīgi noteikumi u.c.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Direktīvu īstenošana ar koplīgumu

- Eiropas minimālā alga – 700 EUR no 01.01.2024. ;
- Koplīgumu pārklājums pār 80% strādājošo IKT nozarē;

TOGETHER FOR A
FAIR DEAL
FOR WORKERS

- Lai uzlabotu konkurētspēju;
- Lai atbalstītu demokrātiju un mieru
- Lai aizsargātu darba vērtības;

#ETUCkongress Berlīne 2023

#UNIGlobalkongressPhiladelfijaASV2023

#kopīgumslabākam darbam Latvijā

you reposted
UNI Europa · Jan 15
Members of European Parliament — @kimvparrentak, @msaraswati, @MarcAngelJu, @Evelyn_Regner, @ilandeasso & @milan_brglez — have a message for @EU_Commission: @EU_Commission: Reform the Public Procurement Directive now! #ProcuringDecentWork

Vairāk:

<https://www.uni-europa.org/news/our-values-of-the-european-trade-union-movement/>

<https://www.etuc.org/en/congress>

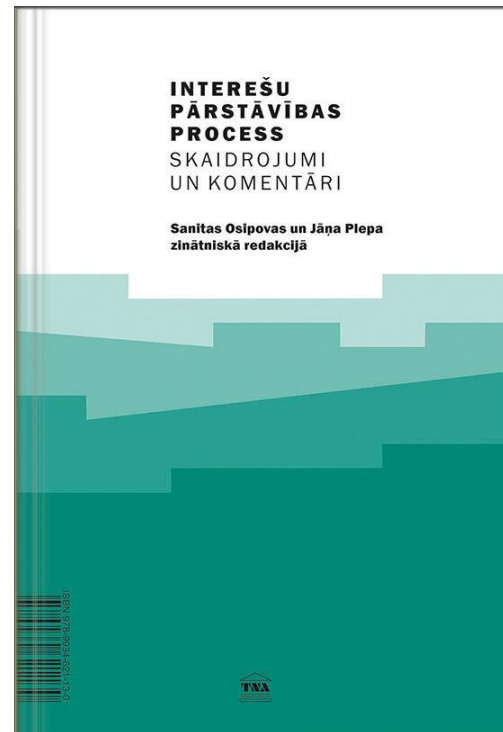
Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Kopīgumspēja = ir spēja noslēgt, grozīt un uzraudzīt koplīguma noteikumus. Piemīt arodbiedrībai.

Arodbiedrībai jāatbilst šādiem kritērijiem:

- jāpastāv jau noteiktu laiku un tā nevar būt īstermiņa;
- organizācijai jābūt ar noteiktu struktūru;
- organizācijai jābūt pietiekami spēcīgai un neatkarīgai no darba devēja, politisko partiju un valsts ietekmes;
- organizācijas biedriem jābūt spējīgiem ietekmēt organizācijas darbību.

Arodbiedrība – līdzvērtīga koplīguma pusi un sociālo partneri.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

13.11.2023. tapa sadarbības līgums
par:
sakarū arodbiedrību attīstību un
mācībām Baltijas valstīs;
turpmāku sadarbību un koplīgumu
garantiju un tvēruma paplašināšanu;
par jauniem un inovatīviem
organizācijas modeļiem un
arodbiedrības vērtības celšanu.

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

2023-2026.gadā ir gaidāmas vismaz 5 direktīvas, kas ietekmēs nodarbinātību (*Eiropas minimālās algas direktīva, platformu darba direktīva, ilgtspējas direktīvas, kvotu padomēs direktīva, caurspīdīgas un vienādas darba samaksas sistēmas direktīva utt.*);

Eiropas Savienības direktīvu īstenošana:

- ar likumu (21)
 - Ar koplīgumu (6) – Ziemeļvalstīs;
- Latvijā – likums + koplīgums.

Direktīvas

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

Ieguvumi no koplīguma noslēgšanas

- Kvalitātes zīme darba attiecībās;
- Koplīgums - produktivitātes, ilgtspējas un sadarbības vēstnesis;
- nodokļa atvieglojumi (ēdināšanai un medicīnas pakalpojumiem):

Papildus punkti publiskajos iepirkumos;

Prasmju fondu izveide, korporatīvā universitāte sadarbībā ar Latvijas un ārvalstu augstskolām;

Koplīgumi kā darba tiesību megatendence 2024

- Koplīgumu loma pieaugs 2024-2026, ņemot vērā Eiropas minimālās algas direktīvas otro mērķi (no 20 % uz 80% koplīgumu pārklājumu Latvijā un visā Centrāl- un Austrumeiropā);
- Vajadzīgs atbalsts uzņēmumiem ar koplīgumiem (publiskie iepirkumi utt.)
- Koplīgumspēja pieder tiesiskām arodbiedrībām.

Paldies!

irena@lsab.lv